

Психологічна та індивідуальна адаптація до навчання дітей-шестирічок відповідно до програми НУШ

Проблема адаптації до нового оточення виникає в людини будь-якого віку: коли вона вперше йде до дитсадка, до школи чи на нову роботу в дорослому віці. Інші умови діяльності вимагають перебудови раніше сформованих стереотипів поведінки. В той час, різка зміна звичних форм життя викликає, насамперед, нервово-психічне напруження, яке не завжди проходить без ускладнень, а інколи супроводжується важким емоційним перевантаженням. Початок систематичного навчання в школі є стресовою ситуацією в житті дитини, оскільки пов'язаний з необхідністю адаптуватися до нових мікросоціальних умов.

Перехід до навчання з 6 років пред'являє нові вимоги до першокласників, свою особливість має і адаптація до шкільного навчання у сучасних молодших школярів.

Вступ до школи і перші місяці навчання викликають у молодшого школяра зміни всього способу життя і діяльності. Для першокласника цей період є досить важким, тому що супроводжується різноманітними зрушеннями у функціональному стані і значною мірою зачіпає психоемоційну сферу. Частина дітей лише частково пристосовуються (або не пристосовуються зовсім) до режиму роботи і навчальної програми. При

традиційній системі освіти категорія цих дітей утворює групу відстаючих дітей – дезадаптованих (через індивідуальні психофізіологічні особливості важко адаптуються до нових умов).

Від благополуччя адаптаційного періоду під час вступу до школи значною мірою залежить також успішність подальшої соціальної діяльності дитини.

Проблему шкільної адаптації слід віднести до однієї з найбільш серйозних соціальних проблем сучасності, що вимагає вже не стільки поглибленого вивчення, скільки пошуку продуктивного рішення на практичному рівні.

Адаптація (від лат. – пристосовую) - динамічний процес пристосування людини до умов змінного довколишнього середовища. Шкільна дезадаптація – утворення неадекватних механізмів пристосування дитини до школи, що виявляються у вигляді порушень у навчанні та поведінці, конфліктних відносин, психогенних захворювань та реакцій підвищеного рівня тривожності, викривлень розвитку особистості. Найпоширенішими факторами дезадаптації є:

- недостатня довільність психічних функцій, гіперкінетичний синдром, надмірна розгальмованість;
- порушення інтелектуальної діяльності;
- неготовність до школи, інертність нервової системи, інфантилізм;
- низька мотивація навчальної діяльності.

Звикання до школи – тривалий індивідуальний процес. Адаптація дітей відбувається не відразу. Поступово підвищується працездатність, спадає напруга та тривожність. Згідно зі статистикою, 50 % адаптуються до нових умов і вимог протягом півроку. Другій половині потрібно більше часу.

Процес адаптації складається з багатьох, тісно взаємозв'язаних аспектів: соціального, педагогічного, фізіологічного, психологічного.

Вчителі будують уроки із врахуванням психологічних та індивідуальних особливостей розвитку дітей-шестирічок відповідно до програми НУШ.

У навчанні учнів велику увагу вчителі приділяють грі як основному виду дитячої діяльності. Ігрова діяльність є цінним засобом виховання розумової

активності учнів, активізує психічні процеси, викликає живу зацікавленість у процесах пізнання. Під час проведення дидактичних ігор діти з бажанням долають значні труднощі у навчанні, розвивають свої здібності та вміння.

Звикання до школи – тривалий індивідуальний процес. Адаптація дітей відбувається не відразу. Поступово підвищується працездатність, спадає напруга та тривожність. Згідно зі статистикою, 50 % адаптуються до нових умов і вимог протягом півроку. Другій половині потрібно більше часу.

Процес адаптації складається з багатьох, тісно взаємозв'язаних аспектів: соціального, педагогічного, фізіологічного, психологічного.

Під готовністю до шкільного навчання розуміється необхідний і достатній рівень психічного розвитку дитини для освоєння шкільної навчальної програми в умовах навчання в колективі однолітків. Але що ми розуміємо під поняттям «готовність до шкільного навчання»? У психологічному словнику поняття «готовність до шкільного навчання» розглядається як сукупність морфофізіологічних особливостей дитини старшого дошкільного віку, яка забезпечує успішний перехід до систематичного, організованого шкільного навчання, а саме:

- Емоційно-вольова готовність характеризується: формуванням вольових якостей (самостійності, дисциплінованості, ініціативності), умінням стримувати свої емоції.
- Фізична готовність передбачає: розвиток дрібної моторики; зріст, вагу, пропорції та інші показники, що відповідають середнім нормам фізичного розвитку дітей шестирічного віку, стан органів зору та слуху, правильну поставу.
- Комунікбельна готовність дитини передбачає: встановлювати контакти з дітьми; працювати в групі.

- Мотиваційна готовність дитини: наявністю відповідних мотивів навчання; прагненням до набуття знань; одержанням статусу сучасного школяра та появою нових прав та обов'язків.

- Готовність у сфері пізнавальних процесів передбачає певний рівень розвитку пам'яті, уваги, мислення: уміння концентрувати свою увагу; уміння запам'ятовувати те, що необхідно для розуміння нового матеріалу; уміння порівнювати, уміння виділяти істотне, узагальнювати, уміння творчо виконувати завдання.

- Готовність у сфері розвитку світогляду пов'язана з елементарними знаннями: уявлення про країну, свята, уявлення про час, одиниці його вимірювання, знання про рослин та тварин, погодні явища, форму, величину предмета.

- Готовність у сфері культурних норм пов'язана з уміннями та навичками: самообслуговування, правильної поведінки з урахуванням норм поведіння в суспільстві.

- Особиста готовність передбачає: формування самооцінки, оцінювання своїх прав, та обов'язків, відповідальність за свої дії та вчинки.

- Сприятливі чинники соціального мікросередовища дитини: адекватне усвідомлення свого статусу в групі ровесників, правильні методи виховання в сім'ї, відсутність конфліктної ситуації в сім'ї, високий рівень освіти батьків, готовність до навчання в школі, високий статус в групі до вступу в перший клас, задоволення від спілкування з дорослими.

Змінюється система відносин з ровесниками. Підпорядковування кожного учня загальним правилом – це в першу чергу ставлення до групи, до класу. Але найважливішою ознакою того, що ваша дитина освоїлася в шкільному середовищі, є – його задоволеність між особовими відносинами – однокласниками і вчителем.

Таким чином, успішність проходження освітньої траєкторії дитини напряму залежить від того, яким способом батьки та інші члени сім'ї допомагають йому в цій важливій справі. Також знання деяких «тонких моментів» у наданні подібної підтримки істотно полегшить життя і вам і вашим дітям!